

MILJØRETTET HELSEVERN I GRENLAND

ÅRSRAPPORT FOR 2025

Bamble

Drangedal

Kragerø

Porsgrunn

Siljan

Skien

Badstue ved Øverbøtjønn, Siljan kommune. Bildet er redigert ved bruk av KI.

Rapporten er skrevet av Miljørettet helsevern i Grenland mars 2026

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
2. ADMINISTRASJON OG ØKONOMI	4
2.1 ORGANISERING OG PERSONELL.....	4
2.2 ØKONOMI	5
2.3 SYKEFRAVÆR OG BEMANNING	5
2.4 KOMPETANSEUTVIKLING.....	5
2.5 KVALITETSSYSTEM.....	6
2.6 SAKS- OG ARKIVSYSTEM.....	6
2.7 BEREDSKAPSPLAN	6
3. LOVVERK	8
4. FORMÅL	9
5. OVERSIKT OVER OG TILSYN MED MILJØFAKTORER SOM KAN PÅVIRKE HELSEN	10
6. TILSYN	11
6.1 BARNEHAGER.....	12
6.2 TATOVERINGS– OG HULLTAKINGSVIRKSOMHETER M.V.	14
6.3 BADEVANN	15
6.4 SKADEDYR.....	17
6.5 TILSYNSKAMPANJE MED RADON I UMLEIEBOLIGER.....	18
7. BIDRA TIL AT HELSEHENSYN IVARETAS I PLANLEGGING OG SAKSBEHANDLING	20
7.1 HØRINGSUTTALELSER KNYTTET TIL LOV- OG FORSKRIFTSENDRINGER.....	21
8. RÅD OG VEILEDNING TIL BEFOLKNINGEN SAMT KLAGEBEHANDLING	22
VEDLEGG:	23

1. Innledning

Miljørettet helsevern i Grenland er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien med Porsgrunn kommune som vertskommune.

Målenettet for lokal luftkvalitet i Grenland er også plassert i avdelingen. Luftovervåkingen er et samarbeid mellom kommunene Skien, Porsgrunn og Bamble, industrien i Grenland, Statens vegvesen og Telemark fylkeskommune. Målenettverket for lokal luftkvalitet i Grenland utarbeider en egen årsrapport og det henvises til denne for mer informasjon om status for luftkvaliteten i Grenland.

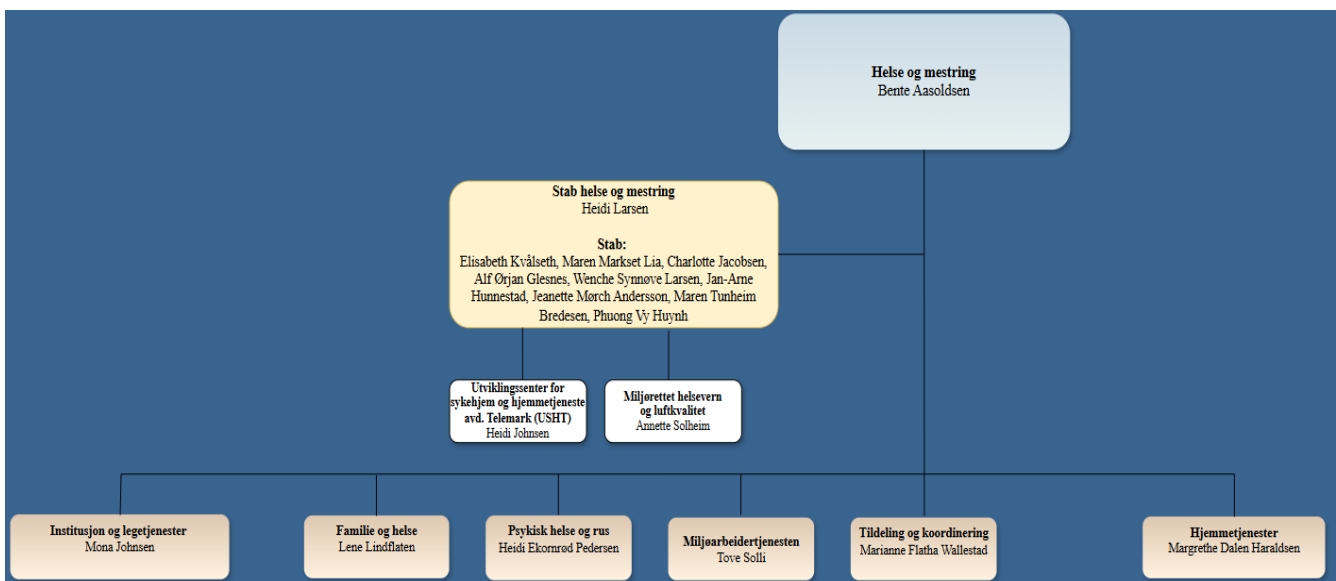
Miljørettet helsevern er en lovpålagt tjeneste for kommunene i henhold til folkehelseloven og har som formål å fremme folkehelse og bidra til gode miljømessige forhold. Vi vurderer og regulerer forhold som kan medføre helsefare eller helsemessig ulempe for befolkningen, utover det som normalt kan aksepteres. Våre arbeidsmetoder er saksbehandling, tilsyn, befaringer og prøvetaking, rådgivning, veiledning og deltakelse i ulike samarbeidsfora. Iht. vedtatt samarbeidsavtale har Miljørettet helsevern i Grenland delegert myndighet fra eierkommunene til å fatte vedtak iht. folkehelseloven og tilhørende forskrifter innen fagområdet miljørettet helsevern i saker av ikke-prinsipiell karakter. Tett kontakt og samarbeid med kommuneoverlegene i samarbeidskommunene står sentralt. Det interkommunale samarbeidet med tverrfaglig kompetanse gir både de ansatte og kommunene våre et solid fagmiljø. Denne organiseringen sikrer også at kommunenes innbyggere og virksomheter møter likebehandling uavhengig av hvilken kommune de bor i.

Kontakten og samarbeidet med kommuneoverlegene i samarbeidskommunene oppleves som nært og godt. Det ble i 2025 gjennomført 5 møter mellom kommuneoverlegene og ansatte i Miljørettet helsevern i Grenland. I tillegg ble det gjennomført et møte mellom kommuneoverlegene i Telemark, Miljøhygienisk avdeling på Notodden (ansvarlige for miljørettet helsevern-oppgaver i kommunene Notodden, Midt-Telemark, Nome og Hjartdal) og Miljørettet helsevern i Grenland. I det daglige diskuteres saker på telefon og via e-post med kommuneoverlegen i aktuell kommune. Kommuneoverlegenes uttalelser og råd i konkrete saker innhentes via e-post.

2. Administrasjon og økonomi

2.1 Organisering og personell

Porsgrunn kommune har vært gjennom en omorganisering. Fra 01.03.2025 er Miljørettet helsevern i Grenland organisatorisk plassert som en egen avdeling under Stab helse og mestring. I forbindelse med omorganiseringen gikk avdelingens fagleder inn i stillingen som avdelingsleder for Miljørettet helsevern i Grenland. Tidligere var det kommuneoverlegen i Porsgrunn kommune som var avdelingsleder med økonomi- og personalansvar for avdelingen.

Per 31.12.2025 består avdelingen av fem ansatte fordelt på 1,3 årsverk målenettoperatører i Målnettverket for lokal luftkvalitet i Grenland og 3,2 årsverk innen miljørettet helsevern, hvorav en ansatt er avdelingsleder. I 2025 har en rådgiver vært frikjøpt av Porsgrunn kommune i 15 prosent stilling som tillitsvalgt for Norges Ingeniør- og teknologiorganisasjon (NITO), mens en annen rådgiver har ønsket en 80 prosent stilling. Det betyr at avdelingen har en vakans på 35 prosent.

Ansatte i avdelingen per 31.12.2025:

Annette Solheim, avdelingsleder (100 % stilling)

Kathrine Kværne, rådgiver (100 % stilling, pt. 85%)

Marit Røsvik, rådgiver (80 % stilling)

Margrete Saugestad, rådgiver (20 % stilling mhv + 80 % målenettoperatør)

Børge Iversen, målenettoperatør (50 % stilling)

2.2 Økonomi

Ved årsslutt hadde Miljørettet helsevern i Grenland et underforbruk på kr. 349 000. Beløpet er overført til fond.

Vi hadde også i 2025 utgifter knyttet til analyse av badevannsprøver. Kostandene knyttet til bakteriologiske analyser av badevannsprøver var i 2025 på kr. 47 635. Da vi i 2025 hadde ubrukte lønnsmidler på budsjettet som følge av vakans i stillinger var det ikke behov for å benytte fondsmidler til betaling av bakteriologiske analyser.

Miljørettet helsevern i Grenland har per 31.12.2025 et fond på kr 763 993,14. Midlene er opparbeidet over flere år som følge av ubrukte lønnsmidler knyttet til sykefravær og foreldrepermisjoner.

2.3 Sykefravær og bemanning

I 2025 hadde avdelingen et lavt sykefravær, med 0,63 % i miljørettet helsevern og 0,14 % innen målenettverket for lokal luftkvalitet.

Avdelingen har stabile medarbeidere med lang ansiennitet, noe som bidrar til å sikre god kontinuitet og kvalitet i arbeidet.

2.4 Kompetanseutvikling

For å kunne møte samfunnets utfordringer innen helse og miljø, er det viktig å være oppdatert både faglig og på regelverket. De siste årene har kompetanseheving i stor grad foregått ved at ansatte i avdelingen har deltatt på ulike webinarer. Mange av disse har vært gratis å delta på. Dette har gjort det enklere og mer effektivt å delta på kurs og lignende, og har bidratt til at vi tilegner oss ny og oppdatert kunnskap.

Ansatte ved Miljørettet helsevern i Grenland deltok i 2025 på følgende kurs/konferanser:

- Årskonferanse i Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid (NEMFO)
- Webinarserie i regi av Miljødirektoratet knyttet til nye statlige planretningslinjer
- Bedre Byluftforum
- Webinar klimatilpasset overvåkning, beredskap og forvaltning av vannressurser (Badevann)
- Webinar/spørretimer i tilknytning til nasjonal tilsynskampanje med radon i utleieboliger i regi av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet og Helsedirektoratet
- Webinar i regi av kreftforeningen om Solsmarte kommuner
- Nettverksmøter for ansatte innen miljørettet helsevern i Vestfold og Telemark
- Erfaringsmøter på Teams med avdelingsledere for interkommunale miljørettet helsevern samarbeid i hhv. Vestfold, Gjøvik-regionen og Stavanger-regionen.

2.5 Kvalitetssystem

Porsgrunn kommune, inkludert Miljørettet helsevern i Grenland, benytter TQM som kvalitetssystem. I dette systemet har avdelingen utarbeidet prosedyrer som beskriver hvordan ulike arbeidsoppgaver skal utføres. Dette inkluderer blant annet prosedyrer for gjennomføring av tilsyn, behandling av søknader om godkjenning, håndtering av mottatte klager og vurdering av utslippstillatelser. Formålet med prosedyrene er å sikre en enhetlig og forsvarlig saksbehandling. Det jobbes hele tiden med å holde systemet levende ved at prosedyrer revideres og nye prosedyrer utarbeides ved behov.

I 2025 gjennomførte avdelingen en ROS-analyse av faktorer i arbeidsmiljøet. Analysen hadde som formål å identifisere mulige risikoforhold og vurdere behovet for forebyggende tiltak for å sikre et forsvarlig og trygt arbeidsmiljø. ROS-analysen ligger i TQM og skal revideres årlig.

Avdelingen har utarbeidet standardiserte søknads- og meldeskjemaer, sjekklister for tilsyn og maler for rapportskrivning. Formålet er å sikre kvalitet i arbeidet, enhetlig praksis og likebehandling i tjenesten.

2.6 Saks- og arkivsystem

Alle ansatte i avdelingen benytter saks- og arkivsystemet ACOS WebSak+ til registrering, behandling og arkivering av saker.

2.7 Beredskapsplan

I henhold til folkehelseloven plikter kommunen å utarbeide beredskapsplan for sine oppgaver etter lovens bestemmelser om miljørettet helsevern, i samsvar med folkehelseloven §7b og helseberedskapsloven. Miljørettet helsevern i Grenland har i flere år – på vegne av kommunene i samarbeidet hatt beredskapsplan i tråd med dette kravet.

I forbindelse med at Statsforvalteren i Vestfold og Telemark gjennomførte tilsyn med kommunens beredskapsarbeid i perioden 2019-2022 ble det gitt tilbakemelding på at planen manglet forankring i deltakerkommunenes beredskapsplanverk.

I 2024 startet Miljørettet helsevern i Grenland derfor opp arbeidet med en større revisjon av beredskapsplanen. Dette skjedde parallelt med oppstart av arbeidet Grenlandskommunene iverksatte, med mål om å utarbeide en felles mal for plan for helsemessig og sosial beredskap samt forankring og plassering av denne i grenlandskommunenes overordnede beredskapsarbeid. Miljørettet helsevern i Grenland ble invitert med i dette prosjektet og deltok i flere møter. Prosjektarbeidet bidro til at Miljørettet helsevern i Grenland ble synliggjort som en aktuell fagressurs i kommunenes overordnede plan på både strategisk og

taktisk nivå. Miljørettet helsevern i Grenlands rolle inn i det overordnede beredskapsarbeidet er nå synliggjort i planverket. På strategisk nivå kan Miljørettet helsevern i Grenland bistå kriseledelsen med f.eks. prøvetaking og smittesporing. Det kan også benyttes virkemidler som bl.a. å fatte vedtak om målinger, retting eller stansing.

I tillegg til at Miljørettet helsevern i Grenlands rolle i kommunenes overordnet beredskapsarbeid nå er definert, har Miljørettet helsevern i Grenland også en egen beredskapsplikt. I tråd med nærhetsprinsippet omhandler den interne planen hendelser og forhold som ikke vil involvere kommunens overordnede beredskapsledelse, men forhold som kan løses med Miljørettet helsevern i Grenland sine egne ressurser. Eksempler på dette er mindre legionellautbrudd og forurensning av badevann. Arbeidet med revisjon av beredskapsplanen ble ferdigstilt i 2025. Planen er oversendt alle beredskapskoordinatorene samt kommuneoverlegene i de seks samarbeidskommunene.

I 2025 gjennomførte Statsforvalteren i Vestfold og Telemark tilsyn i kommunene Siljan, Kragerø og Porsgrunn. Formålet med tilsynene var å følge opp at kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap på overordnet nivå og innenfor helse- og sosialområdet er systematisk og helhetlig og i samsvar med aktuelle lov- og forskriftskrav. Det var varslet et særlig fokus på sosialberedskap og beredskap innenfor miljørettet helsevern. Avdelingsleder for Miljørettet helsevern i Grenland deltok på Statsforvalteren sine tilsyn i de nevnte kommunene. Det ble ikke avdekket avvik knyttet til beredskapsplanverket for miljørettet helsevern under tilsynene.

3. Lovverk

Miljørettet helsevern er en lovpålagt kommunal oppgave. Arbeidet er forankret i folkehelseloven med tilhørende forskrifter. Dette innebærer at kommunen skal ha oversikt over positive og negative faktorer i miljøet som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Oversikten skal i tilstrekkelig grad omfatte vurdering av aktuelle fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale faktorer i miljøet.

Tabell 1: De mest aktuelle forskriftene og deres virkeområde fremkommer av tabellen nedenfor.

Forskrift	Virkeområde	Krav	Kommentar
Folkehelseloven			
Forskrift om miljørettet helsevern	Offentlige og private virksomheter og eiendommer hvis forhold direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen	<ul style="list-style-type: none">➤ Meldeplikt for noen virksomheter➤ Internkontrollkrav➤ Miljø og helsekrav og helsemessige forhold	Generell forskrift Aktuell i klagesaker, uttalelser i plansaker
Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger	Offentlige og private barnehager, grunnskoler, skolefritidsordninger og videregående skoler	<ul style="list-style-type: none">➤ Godkjennings- og informasjonsplikt➤ Internkontrollkrav➤ Stiller en rekke miljø- og helsekrav til virksomheten	Gjelder for alle barn og elever Veileder miljø og helse i skolen Veileder miljø og helse i barnehagen
Forskrift for badeanlegg, bassengbad og badstu m.v	Alle bassengbad, badeanlegg og badstuer som er tilgjengelig for allmennheten	<ul style="list-style-type: none">➤ Meldeplikt➤ Internkontrollkrav➤ Krav til bl.a. sanitære anlegg, sikkerhet og smittevern	Gjelder også badestamper og boblebad
Forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet	Frisør, hudpleie, tatovering, hulltakingsvirksomhet	<ul style="list-style-type: none">➤ Godkjenningsplikt for lokaler til tatovering og hulltaking➤ meldeplikt for de andre➤ Internkontrollkrav➤ Krav til lokaler, utstyr, smittevern	Omfatter også solarier

I tillegg til lov- og forskriftsverk er det flere nasjonale veiledere og faglige retningslinjer som benyttes aktivt i vår saksbehandling. De viktigste er:

- Veileder til forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger
- Musikkanlegg og helse, veileder til arrangører og kommuner (IS-0327)
- Forebygging av legionellasmitte – en veiledning (Vannrapport 123)
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)
- Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520/2012)
- Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i barnehager

4. Formål

Folkehelseloven har som formål å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Miljørettet helsevern inngår som en del av kommunens samlede folkehelsearbeid.

Virksomhetens overordnede mål er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer helse, og som er i tråd med føringene i folkehelseloven. Miljørettet helsevern i Grenland skal bidra til dette ved å ha oversikt over og føre tilsyn med positive og negative miljøfaktorer som kan påvirke helsen. Gjennom dette arbeidet er målet å styrke faktorer som fremmer helse, og redusere faktorer som kan føre til helseproblemer.

Avdelingens tre hovedoppgaver er:

- Holde oversikt over og føre tilsyn med miljøfaktorer som kan påvirke befolkningens helse.
- Bidra til at helsehensyn ivaretas i planlegging, blant annet gjennom uttalelser til bl.a. kommuneplaner, reguleringsplaner.
- Gi informasjon, råd og veiledning til befolkningen, samt behandle mottatte klager.

Planlagte prioriteringer og satsningsområder beskrives nærmere i avdelingens tilsynsplaner som utarbeides årlig. Hyppigheten av tilsyn ved de enkelte virksomhetene fastsettes på bakgrunn av en risikovurdering. Dette innebærer at det gjennomføres hyppigere tilsyn ved virksomheter og forhold der risikoen for negativ innvirkning på helsen vurderes som høy, kan berøre mange personer eller ramme sårbare grupper.

Risikoen vurderes også på bakgrunn av forhold som åpne avvik, manglende godkjenning, mottatte bekymringsmeldinger eller andre forhold ved virksomheten som kan innebære en helsemessig risiko.

Ved siden av de planlagte oppgavene som er beskrevet i tilsynsplanen, håndterer Miljørettet helsevern i Grenland mange henvendelser fra publikum, klagesaker og forespørsler fra samarbeidsparter, herunder andre kommunale enheter.

5. Oversikt over og tilsyn med miljøfaktorer som kan påvirke helsen

Miljørettet helsevern i Grenland er en viktig premissleverandør i arbeidet med å skaffe oversikt over folkehelsen og faktorene som påvirker denne. Dette arbeidet er kommunene forpliktet til gjennom folkehelseloven.

Noen av faktorene Miljørettet helsevern i Grenland har vektlagt i oversiktsarbeidet er følgende:

- Kartlegging av anlegg som kan spre Legionella og registrere disse i intern database.
- Kartlegging av radon og registrering av verdiene i kommunenes webkart.
- Oversikt over godkjente barnehager og skoler.
- Oversikt over badevannskvaliteten ved utvalgte friluftsbad.
- Overvåking av luftkvalitet.

Disse dataene er tilgjengelige for alle kommunene, og kommunene kan ta dataene inn i sine oversiktsdokumenter.

6. Tilsyn

Det følger av folkehelselovens bestemmelser om miljørettet helsevern at kommunen skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen.

Miljørettet helsevern i Grenland har de siste årene endret kriteriene for utvelgelse av tilsynsobjekter. Tidligere ble tilsyn innen miljørettet helsevern i hovedsak planlagt ut fra type virksomhet eller bransje. Ulike virksomhetsgrupper, som skoler, barnehager og svømmebasseng, fikk tilsyn etter fastsatt frekvens. De siste årene har det vært et økt fokus på å gjennomføre tilsyn basert på risikovurderinger, også innen miljørettet helsevern.

Miljørettet helsevern i Grenland har sett behovet for å risikovurdere hver enkelt virksomhet innenfor de ulike virksomhetstypene, da risikobildet kan variere betydelig fra virksomhet til virksomhet, for eksempel fra barnehage til barnehage. Målet med risikobasert tilsyn er å sikre at avdelingens ressurser benyttes der det har størst betydning for befolkningens liv og helse.

I 2024 ble nye ROS-matriser utarbeidet for å dokumentere at tilsyn gjennomføres basert på konkrete risikovurderinger. Alle tilsynsobjekter registreres i matrisene etter virksomhetstype. For hver virksomhet registreres blant annet godkjenningsstatus, tidspunkt for forrige tilsyn, åpne avvik, merknader, samt henvendelser fra andre fagenheter (for eksempel barnehagemyndigheten), foresatte eller publikum, og omtale i media. På bakgrunn av denne informasjonen settes det en risikokategori for hver virksomhet. Informasjonen i ROS-matrisen brukes som grunnlag ved utarbeidelse av tilsynsplaner.

Informasjon som mottas registreres fortløpende i matrisen, og det vurderes om opplysningene gir grunnlag for å gjennomføre tilsyn utenom oppsatt plan. Før alle tilsyn gjennomføres, gjøres en konkret vurdering av hvilke bestemmelser i forskriften som skal kontrolleres, og det utarbeides spesifikke sjekklister for hvert enkelt tilsyn.

I 2025 ble det gjennomført totalt 79 tilsyn. I tillegg kommer prøvetaking av badevann der Miljørettet helsevern i Grenland tar ut badevannsprøver ved 13 ulike badeplasser i perioden juni – august. Antall tilsyn gjennomført i 2025 er vesentlig høyere enn i de foregående årene. Dette skyldes at vi deltok i nasjonal tilsynskampanje rettet mot radon i utleieboliger. De høye tilsynstallene i 2021 og 2022 skyldes i stor grad etterspørsel etter smitteverntilsyn knyttet til koronapandemien.

Tabell 2: Antall gjennomførte tilsyn og godkjenningsbefaringer.

År	2021	2022	2023	2024	2025
Gjennomførte tilsyn	72	49	37	38	79

Tabell 3: Antall gjennomførte tilsyn og godkjenningsbefaringer fordelt på kommune og virksomhetstype.

	Barnehage	Skoler	Svømmehall	Tatovering/ godkjenningspliktige hudklinikker	Radon	Badeplasser som MHV tar
Bamble	2	2	0	3	6	3
Drangedal	0	0	-	-	6	0
Kragerø	2	1	1	1	6	0
Porsgrunn	3	3	1	5	10	5
Siljan	0	0	-	-	5	2
Skien	3	6	0	1	12	3

6.1 Barnehager

Innenfor samarbeidskommunene var det ved årets slutt registrert 98 barnehager og 67 skoler. Dette er 2 færre virksomheter enn i 2024. Årsaken til dette er at Lyngvegen barnehage i Porsgrunn kommune ble lagt ned høsten 2025. Levangsheia oppvekstsenter i Kragerø kommune ble også lagt ned høsten 2025. I etterkant av nedleggelsen ble det etablert en privat barnehage i de tidligere lokalene til Levangsheia oppvekstsenter.

Miljørettet helsevern i Grenland fører tilsyn i barnehagene og skolene i de seks samarbeidskommunene basert på en løpende risikovurdering. Risikovurderingen oppdateres fortløpende og er skriftlig dokumentert i vårt internkontrollsystem. Tema for tilsynene fastsettes på bakgrunn av blant annet avvik og merknader fra forrige tilsyn, mottatte klager/henvendelser, antall år siden forrige tilsyn og innspill fra andre tilsynsmyndigheter.

I 2025 ble det gjennomført seks godkjenningsbefaringer i forbindelse med at eksisterende barnehager og skoler søkte om godkjenning av nytt areal. Årsakene var sammensatte: Noen skoler søkte om godkjenning av tilleggslokaler, andre om godkjenning av nye lokaler etter flytting, og enkelte i forbindelse med eierskifte. I tillegg til godkjenningssakene ble det i 2025 gjennomført tilsyn ved åtte barnehager og åtte skoler

Langangen skole brant ned til grunnen høsten 2025. Elevene har midlertidig blitt flyttet til Tveten skole i påvente av en avgjørelse om gjenoppbygging av skolen. Vi har mottatt og behandlet søknad om godkjenning av areal i Langangen klubbhus, til bruk som midlertidig skolefritidsordning for skoleåret 2025/2026.

Tabell 3 viser at det i 2025 ble gjennomført tilsyn- og/eller godkjenningsprosesser ved tre barnehager og seks skoler i Skien kommune, tre barnehager og to skoler i Porsgrunn kommune, to barnehager og to skoler i Bamble kommune og to barnehager og en skole i Kragerø kommune.

Per desember 2025 har alle de 98 barnehagene i de seks samarbeidskommunene en godkjenning i henhold til forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. Fire av de 67 skolene mangler godkjenning. Dette er Stigeråsen barneskole, Klevstrand skole, Skogmo videregående skole og Porsgrunn videregående skole.

I tillegg til godkjenning av nye lokaler og tilsyn i barnehager og skoler, har vi i 2025 hatt fokus på å gi styrere og rektorer råd og veiledning om informasjonsplikten etter § 17 i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. Erfaring fra tilsyn og manglende informasjon fra virksomhetene gjorde at vi valgte å rette særlig fokus på dette området. I henhold til forskriftens krav plikter barnehager og skoler å gi tilsynsmyndigheten, herunder Miljørettet helsevern i Grenland, opplysninger om forhold ved eiendommen eller virksomheten som åpenbart kan ha negativ innvirkning på helsen. Virksomhetene må informere tilsynsmyndigheten om forhold ved ute- og innemiljøet som kan ha negativ innvirkning på barnas eller elevenes helse. Det kan for eksempel være utfordringer knyttet til inneklima, sanitærforhold, skadedyr, vedlikehold og risikofaktorer i utemiljøet. Forholdet må være av en viss alvorlighetsgrad og/eller dreie seg om risikoforhold som varer over tid.

Informasjonen som gis kan føre til at tilsynsmyndigheten:

- gir råd og veiledning om helserisiko og bistår virksomheten med informasjon til foreldre/barn
- gir råd om fremgangsmåte/prosess for å rette forholdet
- vurderer risikoforholdet og vurderer behov for bruk av virkemidlene i folkehelseloven slik at forholdet blir rettet opp
- starter et tilsyn som følges opp med avvik og evt. retting

6.2 Tatoverings- og hulltakingsvirksomheter m.v.

Virksomheter som driver med tatovering og hulltaking mv. er omfattet av forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v. (hygieneforskriften). Miljørettet helsevern i Grenland har ansvar for å godkjenne og føre tilsyn med virksomheter etter denne forskriften.

Virksomheter som tilbyr tatovering og hulltaking, inkludert Botox, fillers, microneedling og permanent makeup m.v., kan bare utøves i lokaler som er godkjent av kommunen. Det er bare virksomhetens lokaler som skal godkjennes. Virksomheten som sådan er ikke gjenstand for godkjenning. Det innebærer at en godkjenning iht. forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v. ikke er en form for kvalitetssikring av det faglige innholdet ved arbeidet som utføres i virksomheten. Forskriften har som formål å sikre tilfredsstillende hygieniske forhold og forebygge overføring av smittsomme sykdommer. På tilsyn er det derfor fokus på å etterse at virksomheten har innarbeidet gode rutiner for å sikre hygieniske forhold og rutiner for å forebygge overføring av smittsomme sykdommer.

Vår erfaring er at dette er en bransje i sterk vekst og vi har de senere årene mottatt en rekke søknader om godkjenning av lokaler fra nye virksomheter som ønsker å tilby denne typen tjenester. I 2025 mottok og behandlet vi åtte søknader om godkjenning av nye lokaler. Av disse var en i Kragerø, tre i Bamble og fire i Porsgrunn. I tillegg ble det gjennomført tilsyn med to virksomheter i henholdsvis Skien og Porsgrunn kommuner.

6.3 Badevann

Miljørettet helsevern i Grenland tar prøver av badevannet ved et utvalgt antall badestrender i våre seks samarbeidskommuner. Strendene er valgt på bakgrunn av en risikovurdering samt med ønske om en jevn fordeling av prøvetakingssteder. Vi tar kun prøver ved offentlig anlagte badeplasser. I 2025 ble badeplassen Osebakkenstranda i Porsgrunn inkludert.

Prøvetaking i Øvrebøtjønn og bilde av Canadagjess på Bakkestranda

I 2022 inngikk Miljørettet helsevern i Grenland et samarbeid med kommunalteknikk i Drangedal kommune. De tar prøver ved seks ulike badeplasser i kommunen og sender prøvene til analyse. Fra før har vi et samarbeid med Skjærgårdstjenesten i Kragerø. De tar prøver for oss og sender prøvene med budbil til laboratoriet i Porsgrunn for analyse. Kommunalteknikk i Skien kommune gjennomfører prøvetaking av vann i nærheten av kommunens pumpestasjoner. Enkelte av pumpestasjonene er lokalisert i umiddelbar nærhet til etablerte badeplasser, blant annet Falkum bad og Hoppestadelva. Miljørettet helsevern i Grenland mottar disse prøveresultatene, vurderer dem og publiserer dem sammen med de øvrige badevannsresultatene. Miljørettet helsevern i Grenland tar selv prøver ved 13 badeplasser i Bamble, Porsgrunn, Siljan og Skien (se Tabell 4).

Både norsk regelverk og EUs regelverk legger til grunn at badeplassens og badevannets kvalitet må bedømmes ut fra den målte vannkvaliteten over flere år. Ingen av regelverkene angir noen grense for når en badeplass bør stenges ut fra resultater på enkeltprøver. Miljørettet helsevern i Grenland har i samarbeid med kommuneoverlegene bestemt at badevannsprøvene skal analyseres for Intestinale enterokokker og E. coli. Dette er i henhold til EUs nye badevansdirektiv (Directive 2006/7/EC). EU-direktivet angir at badevannskvaliteten skal bedømmes på bakgrunn av resultatene over den siste fem-årsperioden. Badevannet vurderes ut fra karakterene «dårlig», «tilstrekkelig», «god» og «utmerket» kvalitet.

I 2025 ble det tatt badevannsprøver annenhver uke fra midten av juni til midten av august. I forbindelse med prøvetakingen vurderes også sanitæranleggene knyttet til hver badeplass, samt avfallshåndteringen på stedet. Tabell 4 gir en oversikt over badevannskvaliteten i 2025. De fleste badevannsprøvene viste «god» kvalitet. Nesten alle prøver som ble klassifisert som «dårlig» eller «tilstrekkelig» kvalitet, ble tatt kort tid etter kraftige nedbørsmengder. Erfaringsmessig vil store nedbørsmengder føre til forringelse av badevannskvaliteten i to til tre dager etter nedbøren.

Gjennom badevannssesongen mottok Miljørettet helsevern i Grenland flere henvendelser fra både innbyggere og media, knyttet til svømmeklør i badevann i Skien kommune og algeoppblomstring i Gorningen i Siljan kommune. Svømmeklør skyldes parasitter (ikter) i ferskvann som kan gi hudirritasjon, og opptrer oftest i perioder med langvarig varme og høye vanntemperaturer. Algeoppblomstring oppstår vanligvis når høye næringsstoffnivåer kombineres med varmt vær og lite vannbevegelse.

Tabell 4: Badevannskvalitet ved de ulike badestedene fra uke 24 til uke 34 i 2025.

Kommune	Badested	Uke 24	Uke 25	Uke 26	Uke 28	Uke 30	Uke 32	Uke 34
Porsgrunn	Olavsberget	👍		👎	👍	👍	👍	👍
	Røra	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Heistadstranda	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Bystranda sentrum	👎		👎	👍	👎	👎	👍
	Osebakkenstranda	👍		👎	👍	👍	👎	👍
Skien	Bakkestranda	👍		👎	👍	👍	👍	👍
	Falkum bad	-		👍	👍	👍	👍	👍
	Hoppestadelva	-		👍	👍	👍	👍	👍
	Gåsodden	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Åletjern	👍		👍	👍	👍	👍	👍
Siljan	Heivannet	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Øverbøtjønn	👍		👍	👍	👍	👍	👍
Bamble	Herredammen	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Krogshavn	👍		👎	👍	👍	👍	👍
	Rognstranda	👍		👎	👍	👍	👍	👍
Drangedal	Toke Brygge	👎	👍	👍	👍	👍	👍	👍
	Kåsmyra	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Krogen	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Otterbekk	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Rekvikstranda	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Bygdetunet	👍		👍	👍	👍	👍	👍
Kragerø	Bergneset	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Nautebakken	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Gunnarsholmen	👍		👍	👍	👍	👍	👍
	Kil	👍		👍	👍	👍	👍	👍

6.4 Skadedyr

Høsten 2025 ble det påvist veggedyr i hjemmetjenestens kontorlokaler i Kragerø kommune. Kommunens eiendomsavdeling tok kontakt med kommunens skadedyrfirma gjennom gjeldende GKI-avtale for å igangsette bekjempelse.

Som følge av utfordringer knyttet til gjennomføringen av saneringen, ble Miljørettet helsevern i Grenland koblet inn i saken via kommuneoverlegen i Kragerø kommune. Miljørettet helsevern i Grenland har delegert myndighet etter forskrift om skadedyrbekjempelse, herunder ansvar for å føre tilsyn med at skadedyrbekjempere utfører arbeidet i tråd med forskriftens krav. Forskriften stiller blant annet tydelige krav til dokumentasjon og rapportering etter gjennomført sanering. I tillegg har Folkehelseinstituttet utarbeidet en skadedyrhåndbok som gir faglige retningslinjer for bekjempelse av ulike typer skadedyr.

Miljørettet helsevern i Grenland deltok i møter og befaringer sammen med ansatte i hjemmetjenesten, eiendomsavdelingen i Kragerø kommune og representanter fra skadedyrfirmaet. Vi deltok også på allmøte med ansatte i hjemmetjenesten. Videre bistod Miljørettet helsevern i Grenland i vurdering av aktuelle tiltak og fulgte opp at gjennomføringen var i tråd med kravene i forskrift og gjeldende faglige retningslinjer. Det ble også lagt vekt på at rapportering og dokumentasjon etter saneringen ble utarbeidet i samsvar med forskriftens krav.

6.5 Tilsynskampanje med radon i utleieboliger

I 2025 deltok Miljørettet helsevern i Grenland i en nasjonal tilsynskampanje vedrørende radon i utleieboliger. Tilsynskampanjen om radon i utleieboliger ble initiert av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), der formålet med kampanjen er å øke kunnskapen rundt kravet om radonmåling i utleieboliger. Miljørettet helsevern i Grenland informerte flere ganger i løpet av 2025 om tilsynskampanjen gjennom blant annet radioinnslag i NRK Vestfold og Telemark og publisering av informasjon på kommunenes nettsider.

Miljørettet helsevern i Grenland gjennomførte i 2025 tilsyn med 45 utvalgte utleieboliger/tilsynsobjekter i samarbeidskommunene (se tabell 5). De kommunale utleieboligene ble valgt ut på bakgrunn av eiendomsoversikter mottatt fra eiendomsavdelingene og lokal kunnskap, mens de private utleieboligene ble valgt ut ved hjelp av byggesaksavdelingene og/eller via annonser på FINN.no. Tilsynet ble gjennomført som dokumenttilsyn. Vi innhentet og gjennomgikk dokumentasjon i form av rapporteringsskjemaer og målerapporter.

Tabell 5: Oversikt over antall tilsynsobjekter i tilsynskampanjen for radon i utleieboliger for hver kommune.

Kommune	Antall tilsynsobjekter	Kommunale tilsynsobjekter	Private tilsynsobjekter
Bamble	6	2	4
Drangedal	6	3	3
Kragerø	6	3	3
Porsgrunn	10	3	7
Siljan	5	2	3
Skien	12	3	9
Total	45	16	29

Mottatt dokumentasjon viste manglende gjennomføring av radonmåling i de fleste utleieboligene som var valgt ut som objekt i tilsynskampanjen. De fleste huseierne bekreftet imidlertid at de ville gjennomføre målinger i løpet av inneværende målesesong (15. oktober 2025–15. april 2026).

Av totalt 45 tilsynsobjekter fikk 23 utsatt frist til mai 2026 for å dokumentere tilfredsstillende radonnivå. Varsel om opplysningsplikt ble sendt til 3 tilsynsobjekter grunnet manglende tilbakemelding. I tillegg ble det sendt varsel om retting til 6 tilsynsobjekter, hovedsakelig fordi gjennomførte radonmålinger ikke var i tråd med DSA sin måleprosedyre. For 13 av de 45 utleieboligene ble tilsynet avsluttet i løpet av 2025. Årsakene til at tilsynene ble avsluttet, varierte: noen boliger var ikke i bruk til utleie, noen var planlagt solgt, mens andre kunne dokumentere lave radonnivåer etter målinger gjennomført i tråd med DSA sin måleprosedyre. Tilsyn som ikke ble avsluttet i 2025, vil bli fulgt opp i 2026.

Tabell 6: Status på saksbehandling for tilsynsobjektene per 31.12.2025.

Status per 31.12.2025 på saksbehandling av tilsynsobjektene	Antall
Antall som fikk ny frist for ettersendelse av dokumentasjon	23
Antall som fikk varsel om pålegg om opplysningsplikt	3
Antall som fikk varsel om pålegg om retting	6
Antall som ble avsluttet	13

Miljørettet helsevern i Grenland vurderer deltakelse i nasjonale tilsynskampanjer som nyttig. I kampanjen rettet mot radon i utleieboliger har vi erfart at utleieres kunnskap om kravet om å gjennomføre radonmålinger har økt. Dette er i tråd med formålet med tilsynskampanjen. Siden informasjon om tilsynskampanjen ble annonsert på bl.a. kommunenes nettsider og via radio, har Miljørettet helsevern i Grenland mottatt henvendelser og spørsmål fra publikum, inkludert fra utleiere som ikke ble valgt ut som tilsynsobjekter i kampanjen.

7. Bidra til at helsehensyn ivaretas i planlegging og saksbehandling

Én av Miljørettet helsevern i Grenland sine hovedoppgaver er å bidra til at andre myndigheter/instanser ivaretar helsehensyn i sitt arbeid. Avdelingen er derfor en viktig høringsinstans når bl.a. forurensningsmyndigheter, planmyndigheter, transportmyndigheter og mat- og landbruksmyndigheter behandler saker.

Når det gjelder kommunalt planarbeid deltar vi ved rullering av kommuneplan, utarbeidelse av reguleringsplaner og i enkelte byggesaker. Vi mottar reguleringsplaner til uttalelse fra alle kommunene i samarbeidet. Viktige fokusområder for miljørettet helsevern er støy, luftforurensning, trygg skolevei, tilrettelegging for fysisk aktivitet, gode uteområder og møteplasser, grøntareal, radon, vannkvalitet m.m.

I 2024 gjorde vi en stor jobb med å revidere planmalen vår. I 2025 har den reviderte planmalen blitt et brukervennlig og nyttig verktøy i arbeidet med planuttalelser.

Vi mottok 54 plansaker i 2025, en økning fra 2024 hvor vi behandlet 34. I Skien og Porsgrunn blir vi invitert til oppstartsmøtene med kommunen og tiltakshaver. Det er ikke alltid Miljørettet helsevern i Grenland har anledning til å delta på møtene, men vi gir alltid innspill dersom planen ser ut til å berøre forhold som kan ha betydning for helsen. Vi har gitt uttalelser til reguleringsplaner i alle samarbeidskommunene i 2025.

Miljørettet helsevern i Grenland påpeker tidlig i planprosessene, allerede i forbindelse med oppstartsmøter og i senere offentlige høringsprosesser, den helsemessige risikoen ved etablering av boliger i planer der fortetting er et tema. Vi ønsker at det fortettes med kvalitet og ber om at det gjennomføres faglige utredninger av både støy- og støvsituasjonen i aktuelt planområde. Til tross for den helsemessige risikoen som påpekes både fra Miljørettet helsevern i Grenland og kommuneoverlegen, opplever vi at det politisk gis tillatelse til etablering av bebyggelse med bruksformål som er følsomt for støy og luftforurensning. Det er kjent at i overkant av to millioner nordmenn er utsatt for støy over anbefalt nivå der de bor. Iht. Miljødirektoratet dør flere enn 1000 mennesker for tidlig hvert år som følge av luftforurensning i Norge. Dette er et folkehelseproblem som kan reduseres gjennom god arealplanlegging.

Miljørettet helsevern i Grenland bidrar også til at helsehensyn ivaretas av andre myndigheter i saker der det søkes om tillatelse til utslipp av sanitært avløpsvann, meldinger om spredning av avløpslam på jordbruksareal samt søknader om utslipp av forurensning til jord, luft og vann fra industri og liknende virksomhet. I 2025 behandlet vi 48 slike saker hvorav 26 var

uttalelser til søknad om utslipp av avløpsvann (10 i Skien, 16 i Kragerø), 5 uttalelser til melding om spredning av avløpsslam hhv. 1 i Bamble, 2 i Siljan og 2 i Skien.

7.1 Høringsuttalelser knyttet til lov- og forskriftsendringer

Miljørettet helsevern i Grenland ga sammen med kommuneoverlegene i Grenland en felles administrativ uttalelse til regjeringens høringsforslag om strengere regulering av solarium. Forslaget, som ble sendt på høring i april 2025, omfattet endringer i strålevernloven og strålevernforskriften. Endringene innebærer blant annet strengere krav til alderskontroll og krav om at brukere av solarium skal få informasjon om helserisiko før bruk. Formålet med lovendringen er å begrense solariumsbruk blant unge og redusere forekomsten av hudkreft i befolkningen. I uttalelsen støttet Miljørettet helsevern i Grenland og kommuneoverlegene de foreslåtte endringene.

I 2024/2025 ble også forslag til endringer i folkehelseloven sendt på høring. Forslaget innebar blant annet at kommunens ansvar for folkehelsearbeidet, som tidligere var omtalt flere steder i loven, skulle samles i kapittel 2. Dette innebar også at kommunens ansvar innen miljørettet helsevern, som tidligere var regulert i kapittel 3, skulle flyttes og harmoniseres med det øvrige folkehelsearbeidet i loven.

Miljørettet helsevern i Grenland ga en administrativ uttalelse til de delene av høringen som omfattet fagområdet miljørettet helsevern.

8. Råd og veiledning til befolkningen samt klagebehandling

For 2025 har Miljørettet helsevern i Grenland registrert 516 saker som er behandlet i virksomheten. Sakene fordeler seg slik på de ulike kommunene: Skien: 156 (30 %), Porsgrunn: 178 (34 %), Kragerø: 55 (11 %), Bamble: 50 (9,5 %), Drangedal: 21 (4 %) og Siljan: 16 (3 %). Disse sakene dreier seg blant annet om deltakelse i andre virksomheters prosjekter/saker, uttalelser til andre offentlige instansers saker og henvendelser eller klager fra publikum. Noen saker, som f.eks. henvendelser vedørende radon, er som oftest enkle å behandle, mens andre saker som boforhold, støy og utslipp av forurensninger kan kreve mye ressurser og være tidkrevende.

Forskrift om miljørettet helsevern skal sikre befolkningen mot faktorer i miljøet, bl.a. biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale, som kan ha negativ innvirkning på helsen og den gjelder for private og offentlige virksomheter og eiendommer hvis forhold direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Hvert år mottar vi en rekke henvendelser/klager på ulike miljøforhold som kan omfattes av denne forskriften. Det dreier seg ofte om skadedyr, forsøpling, luftkvalitet/støv, boforhold, lukt, lysforurensning, støy m.m. I 2025 behandlet vi rundt 140 ulike klager. Antall klagesaker har vært stabilt de siste årene med hhv. 110, 115 og 126 klager i årene 2022, 2023 og 2024. Hvert år får vi en rekke henvendelser vedr skadedyr, i all hovedsak rotter. Antall henvendelser vedr. rotter som meldes direkte til Miljørettet helsevern i Grenland har vært nedadgående de siste årene da innbyggere enkelt kan melde fra om rotteobservasjoner via kommunens nettside (gjelder kommunene Skien, Porsgrunn og Bamble). I 2025 mottok vi rundt 38 henvendelser vedrørende rotter. Dette er en liten nedgang fra 2024 da vi mottok 40 henvendelser vedrørende rotter.

I 2025 behandlet vi 60 støysaker. Dette er en liten økning fra 2024 hvor vi behandlet 51 klager på støy og rystelser. Antall klager på støy holder seg relativt stabilt. I 2025 var det ikke noen spesielle hendelser som forårsaket mye klager i motsetning til 2024 der bl.a. utbyggingen av E-18 gjennom Porsgrunn medførte en rekke klager på rystelser, støy og støv fra anleggsarbeidet i forbindelse med driving av tunneler. Da tunnelarbeidet var avsluttet avtok klagen. Støyklagen i 2025 dreide seg om alt fra musikk, kirkeklokker, sauebjøller og hanegal til bygge- og anleggsstøy, og støy fra industri, biler, tog, skip og fly.

I 2025 mottok vi tre uavhengige henvendelser vedrørende veggedyr hhv. to i Kragerø kommune og en i Skien kommune.

Vedlegg:
Regnskap 2025 og budsjett 2026
Tilsynsplan 2026